

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΒΗΜΑ

Παρουσίαση της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον Τουρισμό: “Μέτρα για την Ανάπτυξη του Τουρισμού, Τάσεις-Εξελίξεις-Προοπτικές”

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ*

Αναμφισβήτητα ο τουρισμός είναι ο τομέας που έχει επενδύσει πολλές δυνατότητες για την ανάπτυξή της η ελληνική οικονομία. Ταυτόχρονα ένα μεγάλο μέρος του επενδυτικού δυναμικού του τόπου μας στηρίζει τα επενδυτικά του σχέδια στον τομέα αυτό που απορροφά χιλιάδες θέσεις απασχολούμενων συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην θετική εξέλιξη του ΑΕΠ της χώρας.

Αναγνωρίζοντας τη σημασία της ανάπτυξης του τομέα αυτού για την Ελληνική Οικονομία για την ανάληψη σειράς επενδυτι-

* Δρ. Περιφερειολόγος, Υπεύθυνος για θέματα Κοινοτικού Προϋπολογισμού και Χρηματοδοτήσεων στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στις Βρυξέλλες

κών σχεδίων, δημοσιεύουμε τα συμπεράσματα έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δίνουν ανάγλυφη την εικόνα της υπάρχουσας κατάστασης και των προοπτικών του τομέα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στην τελευταία έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που εκπονήθηκε από Ομάδα Εμπειρογνομόνων (Ο.Ε.) με θέμα την ανάπτυξη του τουρισμού, αξιολογούνται οι οικονομικές επιπτώσεις του τουρισμού και οι δυνατότητες ανάπτυξης και παρουσιάζονται οι προτάσεις σχετικά με τις συνθήκες που απαιτούνται και τα μέσα που πρέπει να εφαρμοστούν για να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη και η απασχόληση στον τομέα.

Η έκθεση της Ομάδας Εμπειρογνομόνων (Ο.Ε.) επιβεβαιώνει το σημαντικό ρόλο που παίζει ο τουρισμός στην πραγματοποίηση των στόχων της Ευρ. Ένωσης και, συγκεκριμένα, στην ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Σύμφωνα με τους μελετητές, ο τουρισμός θα πρέπει, κατά τα επόμενα δέκα χρόνια, να παρουσιάσει σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης, υψηλότερους από το μέσο όρο της οικονομίας. Αυτοί οι ρυθμοί θα κυμαίνονται ετησίως μεταξύ 2.5 και 4% σε ότι αφορά τον κύκλο εργασιών και μεταξύ 1 και 1.5% σε ότι αφορά την απασχόληση. Αυτό σημαίνει ότι στο επίπεδο της Ε.Ε., θα δημιουργηθούν μεταξύ 2.2 και 3.3 εκ. νέες θέσεις εργασίας στον τομέα του τουρισμού μέχρι το τέλος της επόμενης δεκαετίας. Εξάλλου, η επίπτωση του τουρισμού στις άλλες δραστηριότητες θα δημιουργήσει επίσης απασχόληση.

Στην έκθεση εκθέτονται οι προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες και τα μέσα που πρέπει να εφαρμοστούν για να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη και η απασχόληση στον τομέα του τουρισμού και παρουσιάζει κάποιες προτάσεις σχετικά με τα μέτρα και τις ενέργειες που πρέπει να παρθούν σε πέντε μεγάλους τομείς, δηλαδή:

– *Ενθάρρυνση των τουριστικών επιχειρήσεων για να ανταποκριθούν στις ανάγκες της πελατείας*

Η μελετητική ομάδα αναμένει από την Ευρ. Επιτροπή την οργάνωση ενός “δικτύου παρακολούθησης” ON-LINE που θα συνδέσει τις επιβεβαιωμένες πηγές πληροφόρησης για την αγορά και

την απασχόληση, την ενθάρρυνση της οικειοθελούς θέσπισης προτύπων ποιότητας και τη στήριξη της συλλογής και της διάδοσης καλών πρακτικών και επινοητικών αρχών για τα τουριστικά προϊόντα και τις υπηρεσίες.

– *Βελτίωση της λειτουργίας της τουριστικής αγοράς με την τελειοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος*

Η μελετητική ομάδα συστήνει μεταξύ άλλων στην ΕΕ και στα Κράτη Μέλη, όπως συνεχίσουν τη διαδικασία σύγκλισης και, στο μέτρο του δυνατού, την εναρμόνιση των συστημάτων φορολόγησης και τη μείωση των επιβαρύνσεων στην εργασία, την ενθάρρυνση της δημιουργίας οργάνων για τη διευκόλυνση των συζητήσεων και της συνεργασίας μεταξύ των εκπροσώπων του τουρισμού και τη διάδοση επίκαιρων πληροφοριών και συγκεκριμένα σχετικά με τις επιδόσεις και την ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού τουρισμού.

Καλεί εξάλλου τις εθνικές και περιφερειακές αρχές όπως περιορίσουν τους φόρους και τα τέλη που επιβάλλονται στις τουριστικές υπηρεσίες και συστήνει στις επιχειρήσεις και στις επαγγελματικές τουριστικές οργανώσεις να αναλύσουν τις δραστηριότητές τους σε όλα τα επίπεδα ώστε να εξασφαλίσουν την πλήρη συμμετοχή τους στις διαπραγματεύσεις και στις διαδικασίες συνεργασίας που έχουν ξεκινήσει στα διάφορα επίπεδα απόφασης, συγκεκριμένα σε εκείνο της Ε.Ε.

– *Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας της υποδομής που σχετίζεται με τον τουρισμό*

Η μελετητική ομάδα καλεί την ΕΕ και τα Κράτη Μέλη, όπως προάγουν την εγκαθίδρυση ενός συντονισμένου συστήματος ελέγχου της αεροπορικής κυκλοφορίας στην Ευρώπη και κάνουν ενέργειες υπέρ της πλήρους απελευθέρωσης των υπηρεσιών που σχετίζονται με τις αερομεταφορές, ενθαρρύνουν την αποτελεσματική διασύνδεση και την ενίσχυση της παράλληλης λειτουργίας των υποδομών και των Τεχνολογιών της πληροφορικής και των μεταφορών, προάγουν ως προτεραιότητα την ανάπτυξη των υποδομών για τις μεταφορές στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές

προκειμένου να ολοκληρωθεί το ευρωπαϊκό σύστημα επικοινωνίας, ευνοήσουν τη χρήση των Τεχνολογιών της πληροφορικής στον τομέα του τουρισμού και προάγουν την ανταλλαγή καλύτερων πρακτικών σχετικά με τις νέες Τεχνολογικές εφαρμογές.

- Αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων μέσω του τουρισμού

Ο Ευρωπαϊκός τουρισμός γνωρίζει αυτή τη στιγμή βαθιές αλλαγές που είναι θεμελιώδεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς της και που αλλάζουν την αγορά εργασίας στον τομέα αυτό. Η μελετητική ομάδα συστήνει στην ΕΕ και στα Κράτη Μέλη να δώσουν μια προνομιούχα θέση στον τουρισμό κατά την εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής απασχόλησης και στις προνομιούχες δράσεις της, να εξασφαλίσουν ότι οι πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης και οι δράσεις στήριξης που εφαρμόζονται στο σύνολο της Ε.Ε. αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες του τουρισμού, να ενθαρρύνουν τα προγράμματα partenariat μεταξύ των διεθνών τουριστικών επιχειρήσεων και τους φορείς κατάρτισης/εκπαίδευσης, να βελτιώσουν τη διεθνική αναγνώριση των προσόντων.

- Ενθάρρυνση της αιφόρου ανάπτυξης του τουρισμού

Η μελετητική ομάδα συστήνει στην ΕΕ και στα Κράτη Μέλη να ενσωματώσουν τις αρχές της αιφόρου ανάπτυξης στα στάδια και τις στρατηγικές ανάπτυξης του τουρισμού, να παρουσιάσουν αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες για τα πρότυπα που αφορούν το περιβάλλον στους τουριστικούς προορισμούς στην Ευρώπη, να λανσάρουν ένα πρόγραμμα αναζωογόνησης που θα αφορά διάφορα είδη τουριστικών προορισμών σε παρακμή.

Συμπερασματικά, η έκθεση διεκδικεί για τον ευρωπαϊκό τουρισμό την πολιτική αναγνώριση που του αξίζει όντας σημαντικός τομέας. Καλεί την Επιτροπή να εξασφαλίσει έναν αποτελεσματικό, συγκροτημένο και συστηματικό συντονισμό και συζήτηση μεταξύ των υπηρεσιών της σχετικά με όλα τα μέτρα που επηρεάζουν τον τουρισμό και να αξιολογήσουν, μέχρι το τέλος του 1999, την προώθηση των συμπερασμάτων και προτάσεων που παρουσιάστηκαν. Η οργάνωση μίας ετήσιας διάσκεψης για τον τουρι-

σμό θα πρέπει να επιτρέψει μια εκτενή ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τα θέματα που περιέχονται στην έκθεση.

Η Επιτροπή θα μελετήσει σε ποιο βαθμό μπορούν να εφαρμοστούν οι συστάσεις της μελετητικής ομάδας σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο των υφιστάμενων προγραμμάτων και θα εντοπίσει εκείνες που ενδεχομένως να χρειαστούν την υιοθέτηση συμπληρωματικών μέτρων από το Συμβούλιο Υπουργών και τα Κράτη Μέλη. Θα υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο μια συνολική αξιολόγηση της έκθεσης καθώς και κατευθύνσεις για μελλοντικές δράσεις.

Με βάση τα συμπεράσματα αυτά που απηχούν τις ευρωπαϊκές προοπτικές του τομέα αλλά και τις δυνατότητες ανάπτυξης του στην Ελληνική Οικονομία, θα πρέπει να αναληφθούν άμεσα μέτρα για την προώθηση έργων υποδομής, την ενημέρωση των επενδυτών και ευρύτερα του Ευβοϊκού λαού για αξιοποίηση των τουριστικών δυνατοτήτων.

* * * *

Παρουσίαση της Ετήσιας Έκδοσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα Πιλοτικά Προγράμματα Αστικής Ανάπτυξης

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ*

Δημοσιεύτηκε από την 16η Γ.Δ. της Ευρ. Επιτροπής για τις Περιφερειακές Πολιτικές η ετήσια έκδοση (1997) για τα πιλοτικά σχέδια Αστικής Ανάπτυξης που χρηματοδοτεί η Ευρ. Επιτροπή, μέσω του άρθρου 10 του ΕΤΠΑ.

* Γεώργιος Γεωργίου, Δρ. Περιφερειολόγος, Γραμματέας Ελληνικής Πρεσβείας στις Βρυξέλλες, Υπεύθυνος σε θέματα Κοινοτικού Προϋπολογισμού και Χρηματοδοτήσεων

Αναγνωρίζοντας τη σημασία των προγραμμάτων αυτών τόσο στην ανάπτυξη των αστικών περιοχών, όσο και στην ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από τους φορείς της οικονομίας, παρουσιάζουμε βασικά σημεία της έκθεσης αυτής. Αναφέρουμε ότι κατά τη διάρκεια 1990-93, ένα σύνολο από 33 πιλοτικά προγράμματα χρηματοδοτήθηκαν από την ανωτέρω πηγή χρηματοδότησης και τα προγράμματα αυτά λειτούργησαν ως καταλύτης στην ανάπτυξη των περιοχών.

Η δεύτερη φάση των πιλοτικών προγραμμάτων υιοθετήθηκε το 1997. Μέχρι το κλείσιμο της ημερομηνίας υποβολής των προτάσεων υποβλήθηκαν 503 προτάσεις, απ' τις οποίες τελικά εγκρίθηκαν για χρηματοδότηση μονάχα 26.

Συνεπώς, στην δημοσιευθείσα έκθεση περιλαμβάνονται τα σχέδια που εντάσσονται στη δεύτερη φάση εφαρμογής του συνολικού προγράμματος, ενώ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα και οι μεσοπρόθεσμες επιπτώσεις των προγραμμάτων. Επίσης, αναλύονται επαρκώς οι καινοτόμες προσεγγίσεις και στρατηγικές που ακολουθούνται καθώς και μια σειρά άλλων εννοιών, όπως εταιρική σχέση, και διάφορες άλλες λεπτομέρειες που σχετίζονται με πτυχές εφαρμογής των προγραμμάτων.

Στο πρώτο μέρος της έκθεσης επιχειρείται μία εισαγωγή, ενώ περιλαμβάνονται λεπτομερείς αναφορές στα 26 καινοτόμα προγράμματα. Κατόπιν, η προσοχή επικεντρώνεται σε βασικά θέματα Ευρωπαϊκών Αστικών Πολιτικών, όπως αυτά προκύπτουν από τη μέχρι σήμερα αποκτηθείσα εμπειρία.

Το βασικότερο θέμα στο οποίο αποδίδεται η δέουσα προσοχή είναι η αλλαγή του περιεχομένου των αστικών πολιτικών στην Ευρώπη υπό το φως των σύγχρονων προβλημάτων και εξελίξεων. Μερικά απ' αυτά τα θέματα είναι η προσαρμογή των πολιτικών αστικής ανάπτυξης στις ραγδαία εξελισσόμενες διαρθρωτικές αλλαγές της οικονομίας, η υψηλή συγκέντρωση ενδιαφέροντος των αστικών πολιτικών στα θέματα της ανεργίας, του κοινωνικού αποκλεισμού, οι ιδιαιτερότητες των αστικών περιοχών με σημαντική ιστορική παρουσία, τα προβλήματα κοινωνικής κατοικίας, οι υποβαθμισμένες περιοχές, θέματα

προστασίας περιβάλλοντος, λειτουργικά θέματα υποδομής κ.α.

Τα πιλοτικά προγράμματα αστικής ανάπτυξης μπορούν να διακριθούν σε δύο γενικές κατηγορίες:

Στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται προγράμματα που υιοθετούν την προσέγγιση των ολοκληρωμένων αποδόσεων σε συγκεκριμένες αστικές περιοχές.

Στην δεύτερη κατηγορία, ανήκουν προγράμματα που εστιάζουν τη προσοχή τους σε θέματα κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης.

Προκειμένου να παρουσιαστεί μια σαφέστερη εικόνα των θεμάτων που επικεντρώνουν το ενδιαφέρον των παρεμβάσεων των πιλοτικών προγραμμάτων, αναφέρουμε τις πιο κάτω θεματικές ενότητες:

α) *Πολιτισμός*. Έμφαση στα προγράμματα αυτά αποδίδεται στην ιστορική ανάπλαση περιοχών ιστορικού ενδιαφέροντος. Στόχος των προγραμμάτων είναι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων πολιτιστικής ανάπτυξης. Μακροπρόθεσμος στόχος των προγραμμάτων είναι η εν γένει προώθηση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

β) *Συστήματα Πληροφορικής*. Τα προγράμματα αυτά αποσκοπούν στην προώθηση εφαρμογών των συστημάτων πληροφορικής στην παρουσίαση του αναπλασμένου αστικού περιβάλλοντος καθώς και στη παροχή δυνατοτήτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των περιοχών αυτών.

γ) *Κοινωνικός Αποκλεισμός*. Πολλά απ' τα πιλοτικά προγράμματα περιλαμβάνουν δράσεις για κατηγορίες ατόμων που βρίσκονται υπό τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού. Εδώ αναφέρουμε τις περιπτώσεις ομάδων ηλικιωμένων, ανέργων μακράς διάρκειας, εθνικών μειονοτήτων και άλλων κατηγοριών όπως ναρκομανείς, αλκοολικοί κ.α.

δ) *Περιβάλλον*. Το κύριο θέμα των προγραμμάτων αυτών είναι η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης. Μια σειρά νέες τεχνολογίες ακολουθούνται εδώ, όπως προστασία και διαχεί-

ριση του αστικού περιβάλλοντος, αυτοματοποιημένα συστήματα καθαριότητας καθώς και η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

- ε) *Διαχείριση Μεταφορών*. Τα περισσότερα προγράμματα αποσκοπούν στη βελτίωση των μεταφορικών και συγκοινωνιακών δικτύων σ' ότι αφορά τις αστικές περιοχές και το διαπεριφερειακό τους δίκτυο επικοινωνίας (accessibility). Απώτερος στόχος των προγραμμάτων είναι να επιχειρηθεί το "άνοιγμα" των συγκοινωνιακών δικτύων των πόλεων προς όλα τα τμήματα που το περιβάλλουν.

Αξιόλογες αναφορές στην έκθεση γίνονται για τα ενδιαμέσα, μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα/επιπτώσεις των δράσεων των πιλοτικών προγραμμάτων. Οι επιπτώσεις αυτές σχετίζονται με όλες τις προαναφερόμενες δράσεις και αποτιμώνται σε όρους προώθησης απασχόλησης, αύξησης της ευαισθητοποίησης του πληθυσμού, προώθησης των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα, παροχής ευκαιριών σε ομάδες κοινωνικού αποκλεισμού, ενθάρρυνσης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων κ.α.

Σημαντικό τμήμα της έκθεσης αφορά τη συνοπτική παρουσίαση των καινοτόμων προσεγγίσεων που ακολουθούνται στα πιλοτικά προγράμματα για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων αστικής ανάπτυξης που χρηματοδοτούνται, ως γνωστόν από το άρθρο 10 του ΕΤΠΑ. Η ύπαρξη καινοτομίας αποτελεί, άλλωστε και προϋπόθεση για τη συγχρηματοδότηση των προγραμμάτων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Η έννοια της καινοτομίας αφορά τόσο το αποτέλεσμα που επιδιώκεται (product or output innovation), όσο και τη διαδικασία και μεθοδολογία που ακολουθείται για την επίτευξη του αποτελέσματος (innovation process). Συνεπώς, θα πρέπει η συνολική προσέγγιση να βασίζεται σε καινοτομίες, προκειμένου να επιτευχθούν μία σειρά διαρθρωτικών αλλαγών στην τοπική, αστική και περιφερειακή οικονομία των υπό παρέμβαση περιοχών.